

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/102/2016
Identifikačné číslo spisu: 5111226639
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5111226639.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Stredoslovenská energetika - Distribúcia, a. s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, 010 47 Žilina, IČO: 36 442 151, proti žalovanému: M., bytom L., zastúpený JUDr. Milošom Gerom, advokátom so sídlom Štefánikova 217, 041 01 Bytča, o zaplatenie 1 143,10 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 279/2011, o dovolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2015 sp. zn. 10 Co 100/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2015 sp. zn. 10 Co 100/2015 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) svojim prvým rozsudkom z 13. apríla 2012 č. k. 18 C 279/2011-118 žalobný návrh zamietol a konanie o zaplatenie sumy 3 618,03 € zastavil na základe dispozitívneho úkonu žalobcu. Po zrušení tohto rozhodnutia rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 20. marca 2013 sp. zn. 10 C 125/2012 súd prvej inštancie v poradí už svojim druhým rozsudkom zo 4. decembra 2014 č. k. 18 C 279/2011-419 určil, že žalobný návrh vo zvyšnej časti zamietal a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 1.508,70 eur titulom trov právneho zastúpenia. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa návrhom na začatie konania domáhal voči žalovanému uloženia povinnosti na zaplatenie sumy 4 761,13 eur a náhrady trov konania z dôvodu neoprávneného odoberania zo zariadenia pre verejný rozvod elektrickej energie žalovaným na odbernom mieste Súľov Čistička, na základe čoho žalobca zbernou faktúrou vyúčtoval neoprávnený odber vo výške 4 761,13 eur, ktorú žalovaný neuhradil. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca tvrdil, že z dôvodu registrovania nulovej spotreby z daného odberného miesta, bola vykonaná kontrola a 30. júna 2012 bol zistený neoprávnený odber elektrickej energie na odbernom mieste žalovaného, kedy sa zistilo, že elektromer je poškodený a neregistroval spotrebu. Keďže nebolo možné zistiť podľa spoľahlivých podkladov spotrebu, nakoľko elektromer neregistroval spotrebu, tak ju vypočítali podľa platných právnych predpisov. Súd prvej inštancie uviedol, že hoci mal za to, že žalobca si uplatňoval náhradu za neoprávnený odber v zmysle § 39 ods. 1 písm. b/ zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 656/2004 Z.z.“), v zmysle ktorého vykonaným dokazovaním

nebolo zistené zavinenie žalovaným, súd postupoval v zmysle intencií odvolacieho súdu a zaoberal sa všetkými súvislosťami uplatňovaného nároku na náhradu škody ako napr. preukázaním reálne vzniknutej škody žalobcovi, a to aj za predpokladu, že by malo ísť o neoprávnený odber v zmysle § 39 ods. 1 písm. c/ cit. zákona, v zmysle ktorého ide o objektívnu zodpovednosť odberateľa. Súd prvej inštancie konštatoval, že vzhľadom na zistené skutočnosti, v zmysle neoprávneného odberu v zmysle § 39 ods. 1 písm. b/ cit. zákona nebol preukázaný zásah žalovaného do elektromera, a tak podľa tohto ustanovenia nedošlo k neoprávnenému odberu. Pre posúdenie neoprávneného odberu v zmysle § 39 ods. 1 písm. c/ cit. zákona však v zmysle intencií odvolacieho súdu pri zachovaní objektívnej zodpovednosti v zmysle tohto ustanovenia mal súd prvej inštancie za preukázané, že čistička bola nefunkčná, žiadny z perspektívnych užívateľov nebol napojený na ňu a ani chata C., ktorá bola v spornom období mimo prevádzky, teda nemohlo dôjsť k žiadnemu odberu elektrickej energie. Súd prvej inštancie konštatoval, že nakoľko nebol preukázaný žiadny odber, nemohlo dôjsť ani k žiadnej škode spôsobenej neoprávneným odberom, a preto žalobu zamietol, nakoľko nebola preukázaná skutočná škoda, neboli splnené všetky znaky skutkovej podstaty, všetky náležitosti zodpovednosti za škodu. Prípadné zistenie porušenia elektromera automaticky podľa súdu prvej inštancie neznamená, že v prípade porušenia elektromera vždy odberateľ musí zaplatiť sumu za neoprávnený odber, nakoľko platí sa skutočná spotreba. A ak sa nedá zistiť skutočná spotreba, vtedy sa postupuje pri výpočte podľa vyhlášky č. 154/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom elektriny (ďalej aj „vyhláška č. 154/2005 Z.z.“), avšak len vtedy, ak skutočne došlo k odberu, k čomu však v danom prípade preukázateľne nedošlo.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. novembra 2015 sp. zn. 10 Co 100/2015 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 185,85 € spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 160,65 € od 20. júla 2010 až do zaplatenia; vo zvyšku žalobu žalobcu o zaplatenie 1 143,10 € spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 1 143,10 € od 20. júla 2010 až do zaplatenia zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť titulom náhrady trov konania, predstavujúcich trovy právneho zastúpenia, zaplatiť žalovanému sumu 300,- €. V odôvodnení konštatoval, že žalobca svoj nárok z titulu neoprávneného odberu elektrickej energie v zásade v priebehu celého konania vymedzuje prostredníctvom skutkovej podstaty v zmysle § 39 ods. 1 písm. c/ zákona č. 656/2004 Z.z., hoci na faktúre uvádza neoprávnený zásah odberateľa do určeného meradla, t. j. skutkovú podstatu podľa § 39 písm. b/ cit. zákona a tiež na úvodnom pojednávaní právne argumentoval týmto zákonným ustanovením, následne jednoznačne a výslovne definoval svoj nárok ako nárok z neoprávneného odberu meracím zariadením, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Odvolací súd poukázal na objektívny charakter zodpovednosti odberateľa za to, že na „jeho“ odbernom mieste nedôjde k nedovolennej manipulácii s meracím zariadením, čím došlo na strane žalovaného k neoprávnenému odberu elektrickej energie, za ktorý i zodpovedá. Hoci súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu viac-menej nerešpektoval jeho právne závery z predošlého rozhodnutia, vykonal dokazovanie a ustálil skutkové okolnosti, ktoré sú primeraným základom pre rozhodnutie o výške povinnosti, ktorá zaťažuje žalovaného v súvislosti s neoprávneným odberom elektrickej energie v rámci ČOV. Predmetný nárok žalobcu má dve relatívne samostatné zložky - tzv. zisťovací poplatok a úhradu za (samotný) neoprávnený odber elektrickej energie v čase porušenia zabezpečenia meracieho zariadenia. Na základe neunesenia bremena tvrdenia a dôkazného bremena ohľadne nákladov spojených so zisťovaním neoprávneného odberu, ktoré prevyšujú sumu uhradenú žalobcom spoločnosti SSE - Metrológia, a. s., odvolací súd nárok žalobcu v dotknutej časti tzv. zisťovacieho poplatku zamietol, pričom zamietnutie sa vzťahuje i na súvisiace príslušenstvo. Odvolací súd konštatoval, že množstvo skutočne neoprávnene odobratej elektriny nie je presne možné zistiť prakticky žiadnym spôsobom. Ani v schopnostiach akéhokoľvek znalca nie je spätne možné ustáliť, aké spotrebiče (resp. prístroje, či strojné zariadenia) a akým spôsobom boli používané v dobe neoprávneného odberu. Uviedol, že uvedený záver rešpektuje i zákonnú právnu úpravu, ktorá preferuje určenie škody „na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov“ a až subsidiárne odkazuje na použitie výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom elektriny prostredníctvom všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý vydá ministerstvo - § 39 ods. 2 veta druhá zákona č. 656/2004 Z.z. V zmysle § 1 ods. 4 písm. b/ vyhlášky č. 154/2005 Z.z. je namieste vychádzať z konkrétnych skutkových okolností („objektívnych a spoľahlivých podkladov“) obdobia neoprávnenej spotreby, osobitne ak

použitie výpočtu fiktívnej spotreby prináša disproporciálne výsledky vzhľadom k predchádzajúcej, či následnej spotrebe. Z histórie spotreby na dotknutom mieste vyplynulo, že po vykonaní kontroly 30. júna 2010 a súvisiacich nevyhnutných technicko-montážnych úkonov opätovne odberné miesto žalovaného vykazovalo spotrebu/odber elektrickej energie. Z daného titulu nie je možné stotožniť sa so záverom súdu prvej inštancie, že nakoľko nedochádzalo k žiadnemu odberu, neprichádza do úvahy uloženie povinnosti žalovaného platiť za neoprávnený odber ani z hľadiska jeho (hypotetickej) objektívnej zodpovednosti. Odvolací súd dospel k záveru, že bolo dostatočne preukázané, že k odberu elektrickej energie dochádzalo aj v rozhodnom období - od 8. júna 2010 do 30. júna 2010, t. j. v období, keď poškodené, resp. znefunkčnené meracie zariadenie na odbernom mieste žalovaného vykazovalo nulovú spotrebu/odber. Vzhľadom na uvedené odvolací súd nepovažoval za primerané a zodpovedajúce okolnostiam súdnej veci použitie výpočtu fiktívnej spotreby v zmysle dotknutej vyhlášky, ale stanovenie rozsahu neoprávneného odberu „na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov“. Prioritne prihliadol na históriu spotreby v období tak pred vykonaním kontroly (zahrňujúcim i bezprostredne predchádzajúci časový úsek od 1. januára 2010 do 7. júna 2010, kedy bola taktiež vypracovaná nulová spotreba), ako i po vykonaní kontroly. Najväčšie množstvo odobratej elektrickej energie za jednotlivé odpočtové obdobia - cca polročné - činilo 671 kWh. Z daného hľadiska by bolo podľa odvolacieho súdu neadekvátne rešpektovanie rozsahu neoprávneného odberu za 23 dní vo výške 4 703 kWh (ako by vyplývalo z výpočtu fiktívneho odberu), nakoľko by išlo o takmer 55 násobok najväčšieho množstva reálne odobratej elektrickej energie v predchádzajúcom, resp. neskoršom období. Odvolací súd konštatoval, že na základe voľnej úvahy považoval za primerané uvedeným skutkovým okolnostiam stanovenie posudzovaného neoprávneného odberu v období 23 dní mesiaca jún 2010 v rozsahu 200 kWh. Takéto vymedzenie podľa neho prihliada na rámec daný históriu spotreby a dostatočne reaguje aj na legitímny cieľ zásahu do práva vlastníť majetok pri znášaní dôsledkov (objektívnej) zodpovednosti za škodu v súvislosti s neoprávneným odberom. Vo zvyšnej časti žalobu na uloženie povinnosti žalovanému zaplatiť za samotný neoprávnený odber (t. j. mimo tzv. zisťovacieho poplatku) zamietol. Zamietnutie sa týkalo v plnej miere tiež uplatňovaného príslušenstva - úroku z omeškania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorý namietal nepreskúmateľnosť a vady rozhodnutia podľa § 241 ods. 2 písm. b/ (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) a písm. c/ O.s.p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Odvolací súd podľa žalovaného nesprávne aplikoval § 39 ods. 1 písm. c/ zákona č. 656/2004 Z.z. a nesprávnym postupom pri hodnotení výsledkov dokazovania neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané, resp. vyplynuli z prednesov účastníkov konania a dokazovania. Nedostatočne sa vysporiadal s obranou žalovaného, podľa ktorej žalobca nepreukázal, že elektromer bol skutočne poškodený. Odvolací súd nebol dostatočne presvedčivý ani pri výpočte škody. Na strane jednej nepovažoval za primerané a zodpovedajúce okolnostiam súdnej veci použitie výpočtu fiktívnej spotreby v zmysle dotknutej vyhlášky, ale stanovenie rozsahu neoprávneného odberu „na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov“, na strane druhej posudzoval neoprávnený odber na základe voľnej úvahy. Nepreskúmateľnosť videl aj v odôvodnení výroku o náhrade trov konania, kde odvolací súd svojvoľne, bez akejkoľvek argumentácie, uvedenia konkrétnych ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ktoré použil, rozhodol o tom, že žalovanému patrí náhrada trov právneho zastupovania vo výške 300,- €. Na základe uvedeného žiadal zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

4. Dovolanie voči rozsudku odvolacieho súdu podal aj žalobca, a to proti výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe vyhovel v časti o zaplatenie sumy 185,85 € spolu s úrokom z omeškania zo sumy 160,65 € vo výške 9 % ročne od 20. júla 2010 a vo zvyšnej časti zamietol. Namietal, že sa mu postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Žalobca uvádza, že vzhľadom na to, že vo väčšine prípadov neoprávnených odberov elektriny v dôsledku zásahu do meradla nemožno odčítať reálne odobraté množstvo elektriny, zákon o energetike odkazuje s vyčíslením škody na použitie všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného ministerstvom, ktorým je vyhláška č. 145/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje

spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom elektriny. Keďže aj v prejednávacom prípade neoprávneného odberu na odbernom mieste Súľov Čistička, sa nedal presne kvantifikovať čas, v ktorom reálne došlo k spotrebe elektriny neoprávneného odberu a taktiež ani príslušná výška spotreby elektriny v predmetnom období, mal byť na stanovenie výšky škody použitý právny predpis, vyhláška č. 145/2005 Z.z. a to v súlade so zákonom č. 656/2004 Z.z. Ako je uvedené aj v rozsudku odvolacieho súdu, odvolací súd dospel k výslednej sume vo výške 185,85 € vlastnou úvahou, pričom svoj výpočet nepodporil žiadnym relevantným ustanovením zákona, príp. vyhlášky. Žalobca argumentuje, že súdu neprináleží postupovať pri výpočte škody spôsobenej neoprávneným odberom elektriny na základe vlastnej úvahy a aj v cit. vyhláške absentuje spôsob výpočtu škody, aký použil odvolací súd.

5. Dovolanie žalovaného aj žalobcu boli podané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“, sp. zn. PL. ÚS 36/1995)].

7. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ a „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) a strana sporu zastúpená v zmysle § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

9. Vzhľadom k tomu, že dovolania boli podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolaní posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

10. Dovoláním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

11. Dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolaní voči rozsudku odvolacieho súdu samostatne.

12. Dovolanie proti rozsudku, je prípustné, ak je ním napadnutý zmenšujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stra

ne ide o rozhodnutie zásadneho významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

13. V prejednávanej veci bol dovolaním žalovaného napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, a tak dovolanie žalovaného je prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

14. Vo vzťahu k dovolaniu podaného žalovaným dovolací súd posudzoval aj prípustnosť dovolania vo vzťahu k druhému výroku rozsudku, o náhrade trov konania. Výrok o trovách konania, aj keď tvorí súčasť rozsudku, má charakter uznesenia. Dovolanie, ktoré smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia. Tento svoj charakter uznesenia nestráca, i keď rozhodnutie o trovách s meritorným rozhodnutím vo veci súvisí a je do rozsudku pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ teda ide o túto časť rozhodnutia odvolacieho súdu, prípustnosť dovolania treba posudzovať podľa § 239 O.s.p. (porovnaj k tomu ustálenú súdnu prax, napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 283/2005, ako bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 51/2006).

15. Ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. vymedzujú prípady, v ktorých je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, pričom však podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dohľadu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením. Dovolanie žalovaného v časti výroku o náhrade trov konania smeruje teda proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, u ktorého je dovolanie uvedeným ustanovením *expressis verbis* (výslovne) vylúčené.

16. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladať dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

17. Žalovaný aj žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo. Dovolatelia v dovolaní namietali, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd poukazuje na to, že žalovaný túto vadu výslovne neuvádza vo svojom dovolaní, ale s prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávosti, ktoré nie sú len vecného charakteru (dotýkajúce sa správnosti právneho posúdenia veci), ale vo svojej podstate spochybňujú základné premisy presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, možno vyvodiť aj ním namietané procesné vady v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p.

18. K uplatnenej procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., je potrebné poukázať na nasledovné. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa do 30. júna 2016 ustálila v názore, že odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumel taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytoval Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (viď napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa

k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

19. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej „udržateľnosti“ rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či naplnia záruky, ktoré garantujú, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva účastníka konania na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu, riešiac z tohto hľadiska i otázkou, či dovolateľom prípadne nebola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Právo na spravodlivý proces (i súdnu ochranu) je naplnené práve tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

20. Obsah práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) je relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (arbitrárnosť).

21. Dovolací súd vychádza z toho, že práve všeobecné súdy majú povinnosť poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

22. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

23. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že akceptoval záver, že množstvo skutočne neoprávnené odobratej elektriny nie je presne možné zistiť prakticky žiadnym spôsobom. Uviedol, že napríklad nie je v schopnostiach akéhokoľvek znalca spätne ustáliť, aké spotrebiče a akým spôsobom boli používané v dobe neoprávneného odberu.

24. V zmysle § 39 ods. 2 veta druhá zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike ak nemožno vyčíslieť skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, použije sa spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom elektriny, ktorý ustanoví všeobecne záväzný predpis, ktorý vydá ministerstvo. Odvolací súd však dospel k výslednej sume vo výške 185,85 € vlastnou úvahou (čo aj uviedol v odôvodnení rozhodnutia), pričom svoj výpočet nepodporil žiadnym relevantným ustanovením zákona, resp. vyhlášky.

25. Nepreskuťateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inuú vadu konania“) nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takeho nazerania na právne dôsledky nepreskuťateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinou v názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá

vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Obdobne argumentoval ústavný súd v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 a tiež v uznesení z 26. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 364/2015.

26. Na rokovaní občianskoprávneho kolegia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Výnimocne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadne vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, možno ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Poznomenáva, že obsah spisu nedaáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákľadnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

27. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaných dovolaní v prejednávanej veci.

28. Dovolací súd dospel aj k záveru, že dovolacia námietka žalovaného týkajúca sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu v časti výroku o náhrade trov konania, je dôvodná, nakoľko nie je zrejmé, ktoré úkony právnej služby považoval za účelne vynaložené a ktoré nie, a tak nie je zrejmé, ako a na základe akých ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb dospel k sume 300,- €, ktorú považoval za primeranú.

29. Dovolací súd navyše poukazuje na skutočnosť, že v preskúmvanej veci je potrebné aj napriek v dovolaniach nenamietanej skutočnosti zohľadniť, že žalovaný podal vyjadrenie (č. l.: 443 spisu) k odvolaniu žalobcu (č. l. 439 spisu), avšak toto vyjadrenie žalobcovi doručené nebolo. Žalobca sa teda nemal možnosť dozvedieť o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd toto vyjadrenie nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

30. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

31. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

32. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti

Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia (obdobne pozri aj rozsudok ESĽP vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku č. 18990/91, 18.2.1997, § 27).

33. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru (rovnako tak v rozsudku vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku, § 29).

34. Právo strán konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných strán je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu išlo o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkou predloženému súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby vypočuli jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013).

35. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu - ako tomu nasvedčuje obsah spisu - došlo v preskúmvanej veci k procesnej nesprávosti, na procesné dopady ktorej sa vzťahujú právne závery ESĽP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Rovnako tak by ani neobstál prípadný argument, že predmetné vyjadrenie, ktoré nebolo doručované, je len opakovaním predchádzajúcich vyjadrení v konaní pred súdom prvej inštancie a prípadne vyjadrenie dovolateľa by nemalo vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. Niet pochýb o tom, že žalovanému mala byť daná možnosť oboznámiť sa s vyjadrením žalobcu k odvolaniu a že faktickým procesným postupom odvolacieho súdu bola táto možnosť upretá. V kontexte vyššie uvedeného je zrejmé, že odvolací súd nemôže vopred vyhodnotiť, bez oboznámenia sa s takýmto vyjadrením, či prípadné vyjadrenie dovolateľa mohlo mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. V súlade so zásadou kontradiktórnosti je legitímna požiadavka strán sporu, aby mali možnosť sa oboznámiť k opatreným vyjadreniam druhej strany, pričom nestačí, že informácie v nich obsiahnuté boli v priebehu konania určitým spôsobom uvádzané (pozri bližšie rozsudok ESĽP vo veci Krčmár a ďalší proti Českej republike č. 35376/97, 3.3.2000, § 43).

36. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho vždy zrušiť podľa § 449 ods. 1, § 450 CSP a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. K vadám zmätočnosti prihliadal dovolací súd - ak bolo dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti. Úlohou odvolacieho súdu bude doručiť vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu a až po vykonaní tohto procesného úkonu bude možné pokračovať v odvolacom konaní v intenciách tohto rozhodnutia.

37. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

38. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.